

8/4-7/8

102 x 100 = 7 - 250 =

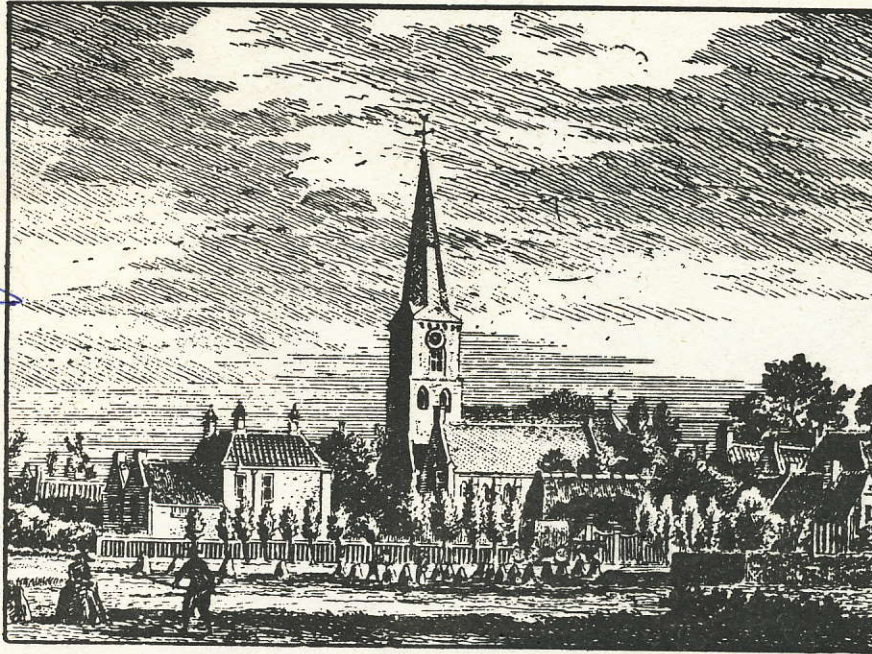
of Bondsma -

02/55

18/04

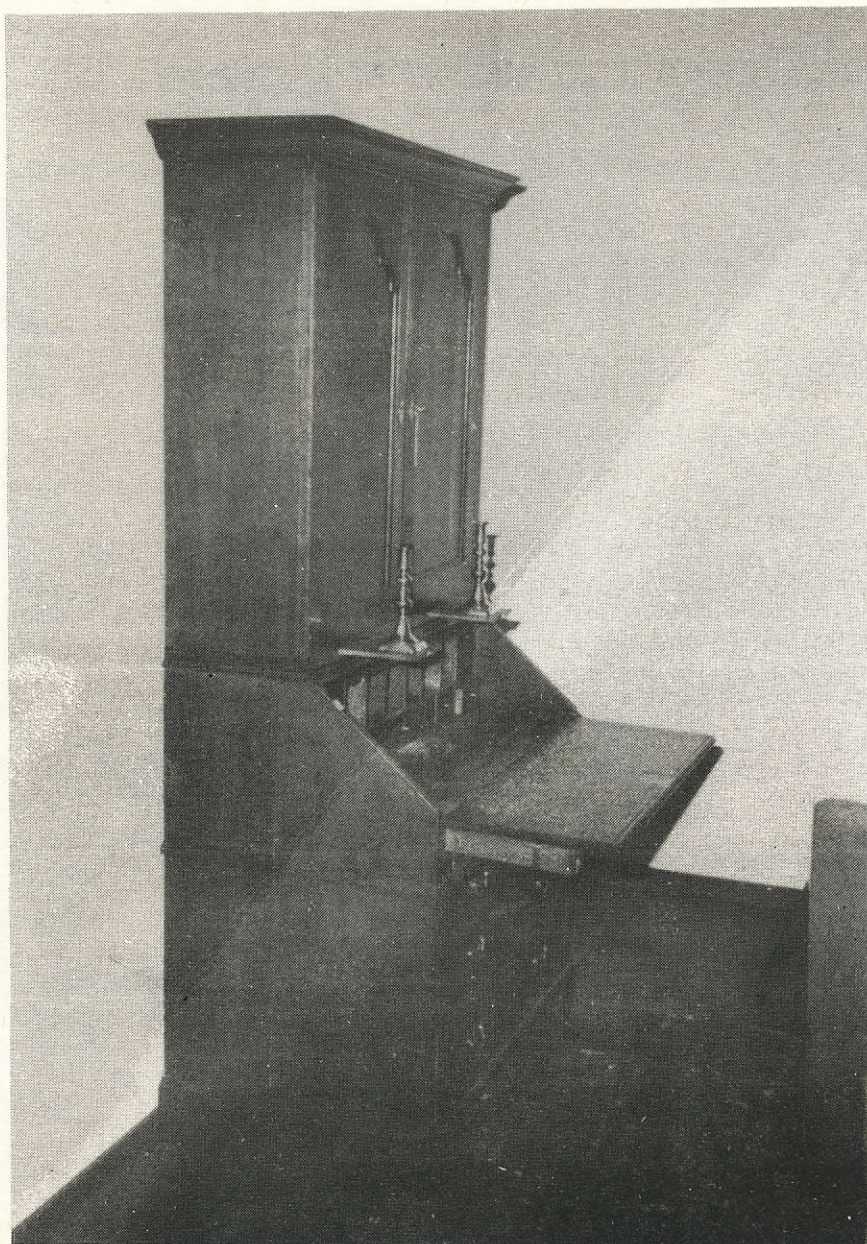
2 no. 1

tegen Jan ko
Hep-over Hebbe.

'Baerne'

Maandelijkse uitgave
 van de
 Historische Kring "BAERNE"
 (waarin opgenomen
 "de Vuursteenkoerier")

Dick Radstok & Zoon v.o.f.
Antiquairs

Gespecialiseerd in het vroege Engelse meubel
Beëdigde taxaties

Oranjestraat 1
Baarn

0 2154 - 13453
b.g.g. 0 2154 - 15333

Redactie: Mevrouw L.M. Bijvanck-Dingemans
J. Kruidenier
G. Brouwer

Correspondentie adres: Mevrouw Bijvanck, Van Reenenlaan 10, Baarn
Tel.: 12817.

Dagelijks Bestuur: G. Brouwer, Sophialaan 39, Baarn. tel. 14131
(voorzitter)
J. Verrips, A. van Dijcklaan 39, Baarn. tel. 17833
(secretaris)
E. v.d. Steeg, Talmalaan 39, Baarn. tel. 17571
(penningmeester)

Van de redactie:

Bij tijd en wijle is, in dit inleidende artikeltje, gememoreerd welke problemen overwonnen moeten worden vóórdat dit blad kant en klaar bij U in de bus ligt.

Wij kunnen nauwelijks aannemen dat U stil zult staan bij al deze moeilijkheden. Talrijke en steeds andere problemen die U zich niet zult realiseren, onbekend als U er doorgaans mee bent.

Vandaar dat de redactie nog steeds uiteenzet dat het samenstellen, hoe plezierig dit werk ook is, van het blad "Baerne" niet altijd "over rozen gaat".

Was het nummer van april j.l. dan van een fraaie omslag voorzien, prompt bleek dat de inhoud uitstak-buiten deze omslag. We konden dit niet meer tijdig veranderen, want een goede snijmachine bezitten wij niet.

De laatste nummers van "Baerne" werden op een elektrische stencilmachine afgedraaid; vóór die tijd gebeurde het op een met de hand te bedienen stencilapparaat. Vergeleken met de snelheid en gelijkmatige inkttoevoer van deze elektrische machine was het "handstencillen" wél een mannikenwerk.

Vooraf omdat het niet om enkele tientallen gaat maar om vele honderden afdrucken.

Strevend naar smetteloze afdrucken was het ergerlijk te zien dat, en vooral bij dubbele pagina's de bladzijden elkaar besmeurden bij het op elkaar vallen.

Daar was één oplossing voor, namelijk het zogenaamde tussenschieten. Dat betekende dan wél veel meer werk en tijd!

De illustraties gaven ook heel wat hoofdbreken, trouwens. De duidelijkheid viel tegen, zelfs bij afdrucken van krante-artikelen. Foto's vergeten we nu maar helemaal. Zij worden te vaag. Zeker via het systeem dat wordt gevolgd.

Dat systeem is namelijk het maken van een electronisch (ingebrand) stencil van een foto, die dan wel zwart/wit én raster moet zijn, of van een plattegrond, van een tekening o.i.d.

Kleuren worden niet overgebracht.

De laatste illustratie, van de plattegronden van de Brink, wekte ook teleurstelling door de onvoldoende duidelijkheid.

En dan blijkt bij het afdraaien van het stencil dat een regel onderaan wegvalt. Iets dergelijks gebeurde met het afdraaien van de stencils met de plattegronden van de Brink ("Idee 69"). Een deel van één van de tekeningen kwam niet op het papier, en dus moest het stencil van de rol af en vervolgens opnieuw opgezet. Resultaat: een zwarte streep aan één kant van de afdruk en roetzwarte handen. Maar gelukkig viel deze zwarte streep weg in de geniete kant van "Baerne". Het zal u dus ontgaan zijn (hopen we).

Enfin: van alles is mogelijk. We zullen u niet vermoeien met al onze problemen.

Als het blad "Baerne" dan weer klaar is, dat wil zeggen: kopij verzameld, gelezen, artikelen geschreven, verbindende teksten gemaakt, de agenda samengesteld, de volgorde van de artikelen bepaald, dan de kopij naar de typiste brengen, keurig getypt, als de laatste nummers waren, smetteloos afgedrukt, als de laatste tijd gebeurt, gesorteerd, geniet, van adressen voorzien, rondgebracht en per post verzonden, als u dan het blad "Baerne" in de bus aantreft én leest, dan zijn we toch even trots!

S.V.P. KOPIJ INLEVEREN VOOR 10 JUNI A.S. BIJ MEVROUW BIJVANCK
(bij voorkeur getypt)

LID ZIJN VAN EEN WERKGROEP BINNEN DE HISTORISCHE KRING
(dat betekent kunnen kiezen uit vier werkgroepen)

Regelmatig is in dit blad geattendeerd op het bestaan van een viertal werkgroepen, functionerend binnen de Historische Kring "Baerne". Lid worden of zijn van de Kring betekent niet automatisch dat men lid is van een of meerdere werkgroepen; dat gebeurt pas als men zich als zodanig meldt bij het secretariaat van de werkgroep(en),

De regelmaat in het wijzen op het bestaan van de werkgroepen heeft zin, omdat steeds nieuwe leden zich aanmelden. De leden, nieuw of oud, kunnen zich opgeven als belangstellenden bij de secretaris van een werkgroep; een verplichting is dit zeker niet. Elke maand immers organiseert de Historische Kring "Baerne" hetzij van een lezing, hetzij een excursie o.i.d. waarvan het bestuur hoopt, dat het de niet-aan-een-werkgroep-gebonden-leden zal aanspreken. De werkgroepen, zoals bij herhaling gezegd in ieder geval de werkgroepen archeologie en oudheidkamer, doen genoeg. Voor de leden behorend bij de laatstgenoemde werkgroepen is er veel werk: organiseren van tentoonstellingen, het inrichten van het archief in de, aan de w.g. oudheidkamer, ter beschikking gestelde kelder onder het Gemeentehuis; de amateur-archeologen doen opgravingen, houden excursies, zelfs naar Duitsland (erg gezellig én leerzaam!); kortom:

men kan zich in de hobby's geschiedenis van Baarn en Archeologie desgewenst geheel uitleven!

De werkgroep Archeologie (ook wel ARWE genoemd) is qua ledental de grootste groep binnen de Kring. Ongeveer 30 mensen vormen deze werkgroep. Er is wel eens gezegd: "Laten wen de ARWE niet groter maken", voor echt geïntereerden zal toch wel een plaats in de groep gevonden kunnen worden.

De werkgroep Oudheidkamer telt minder leden nl. ca. 15. Deze groep zou wel en ruimer versterking kunnen gebruiken. Het op poten zetten van het omvangrijke archief, zoals foto's, kaarten, kranteknipsels en veel andere spullen, samenstellen van exposities, naderhand opruimen van de daarvoor gebruikte gegevens enz. kost de beschikbare vrouw- en mankracht heel wat vrije uren.

Het is erg interessant te snuffelen in de vele oude paperassen in de kelder; dus: kom eens kijken in de kelder! (altijd op vrijdagavond).

De derde werkgroep. De werkgroep Algemene Geschiedenis. Telt 7 leden. Uit de naam van de groep blijkt al dat hun terrein niet zo duidelijk omlind is als het terrein van de twee eerder genoemde groepen. Eigenlijk alles wat met historie te maken heeft kan deze werkgroep zich eigen maken (met uitzondering dan van de Archeologie en de Baarnse geschiedenis). Tot dusverre is een onderwerp op algemeen, geschiedkundig, terrein, in de vorm van een voordracht of een excursie voor alle leden van de Kring, steeds behandeld door slechts één persoon, één lid van de werkgroep Algemene Geschiedenis. Men denke bijv. aan de lezing van Mevrouw Astro over Kastelen langs de Langbroekerwetering, de lezingen van de Heer Collard over G.K. van Hogendorp, over "Reizen voor de tijd van het Spoor" en de lezing van de Heer Niermans. Het ware denkbaar dat de groep Alhemene Geschiedenis eens bij elkaar kwam en (behalve kennismaken) zou praten over een of meer onderwerpen.

Maar nogmaals gezegd: lid zijn van de Kring geeft recht op het lidmaatschap van een werkgroep. Al geruime tijd leefde het plan, met name de nieuwe leden, te wijzen op de mogelijkheden die de Kring in de vorm van de werkgroepen biedt. Het is er dan nu eindelijk van gekomen; en waarin beter dan in het eigen orgaan van de vereniging. En dat dit verhaal een wervend karakter (misschien) heeft, vloeit voort uit het feit dat niet alleen op het bestaan en de naam van de vier werkgroepen maar ook op wat zij doen gewezen dient te worden.

De vierde (en laatste) werkgroep is de Werkgroep Interviewa en Reportages. Voor de nauwkeurige lezer van ons maandblad, want behalve over de werkgroepen Archeologie ne Oudheidkamer is ook over de werkgroep I en R (kortweg) in voorgaande nummers van "Baerne" enkele malen bericht, is een omschrijving van het werk van deze groep, hun métier, eigenlijk overbodig.

De nieuwe leden hebben niet alle nummers van "Baerne"; de "oude" leden hebben inmiddels de verschenen nummers misschien met de oude kranten laten weghalen.

Interviews en Reportages: voornaamste doel het vastleggen van verhalen over Baarn, uit de mond van bejaarde inwoners van Baarn. Bovendien het vastleggen van bijv. toespraken van hoogwaardigheidsbekleders die exposities van de Kring openen. Ook het vastleggen van, op dia, foto en film, evenementen in Baarn, gebouwen etc. die gaan verdwijnen. Kortom: genoeg te doen.

Onderstaand de secretariaten van de vier groepen:

Algemene Geschiedenis: Mevrouw Astro-van Hasselt, Prinses Beatrixlaan 4, Baarn. Tel. 12435

Archeologie: De Heer Braat, Gerrit van der Veenlaan 2, Baarn. Tel. 12527

Interviews en Reportages: Mevrouw Luikinga, Klaproosstraat 15, Baarn. Tel. 15724

Oudheidkamer: Mevrouw Kuyt-Smit, Van Wassenaarlaan 16, Baarn. Tel. 18065

Nogmaals: Heeft u belangstelling, aarzel niet en bel de secretaris op!

Uit "Baarnsch Woordenboek" samengesteld door T. Pluim.

Burgemeester Laan:

Mr. J.C.G.C. Laan werd in 1826 te Zuilen geboren. Als knaap kwam hij meermalen bij zijn oom Nr. C.D. Laan op het (thans afgebroken) fraaie landhuis Steevlied bij Groeneveld op bezoek. Deze oom en Mr Huydecoper op Groeneveld lieten tusschen Blaricum en Laren een paviljoen (rotonde) als uitzichttoren bouwen, waarvan de tienjarige logeergast den eersten steen legde, met grote feestelijkheden (later is de Rotonde door Koningin Anna Paulowna aangekocht). Nadat J. Laan tot meester in de rechten was bevorderd, kwam hij op Steevlied wonen, 10 maart 1851. Toen J. Pen, burgemeester van Baarn en Eemnes op 6 juli 1858 stierf, werd Mr. Laan in beide gemeenten zijn opvolger bij Koninklijk Besluit van 11 oktober 1858.

Hij was toen reeds verloofd met Mej. Leuvehing Tjeenk, die op 18 december 1839 te Amsterdam was geboren. Spoedig na zijn benoeming trad hij met haar in het huwelijk, nl. op 29 juni 1859. Het jonge paar (mevr. Laan was nog niet geheel 20 jaar) ging op de villa "Rustoord" aan de Heemstralaan wonen (Thans Ekeby van de Heer Patijn). Maar de burgemeester woonde wel wat ver buiten het dorp (de Eemnesserweg was nog niet bewoond) en zo betrok het burgemeesterlijk paar in 1862 een woning in de Kerkstraat (thans R.K. rusthuis); hij had het pand gekocht van Kerkhoven. Destijds liep in de Kerkstraat (van Brinkstraat komende rechts) een hoogst onhygienische sloot. Mr. Laan verkreeg, dat men die dempte, de sloot hield juist bij zijn huis op: daar wordt de Kerkstraat dan ook smaller.

Destijds had de Gemeenteraad een kamer in het Rechthuis aan de Brink. (logement), maar de secretarie was ten huize van de burgemeester gevestigd.

Die drukte vond Mevrouw Laan onaangenaam (geschel en geloop) en zo huurde Mr. Laan een huis iets verder aan de overkant (no. 44), waar de secretarie gevestigd werd. In 1865 kreeg Baarn een eigen gemeentehuis, zodat daarheen toen de secretarie werd overgebracht. Toen Mr. Laan tot Lid der Gedeputeerde Staten van Utrecht werd gekozen, legde hij met ingang van 28 november 1867 zijn ambt als burgemeester van Baarn en Eemnes neer en ging in Amersfoort op den Hof wonen, tegenover de St. Joriskerk. Reeds in 1873 overleed Mr. Laan in Wiesbaden. Zijn weduwe vestigde zich eerst in Arnhem en daarna in Den Haag. Zij overleed op 13 april 1924 in de ouderdom van 84 jaar. Een der eerste nieuwe straten, die Baarn door de aanleg van de spoorweg verkreeg, werd de Laanstraat genoemd; voor die tijd droeg hij de naam van Holleweg, een mulle weg tussen akkerland door.

Laanstraat:

Oorspronkelijk heette het bewoonde stuk (van de Brink tot de elleboog Oranjestraat) Holle Weg of Utrechtse Weg; men ging ermee naar Utrecht: Laanstraat - Nieuwstraat - Oude Utrechtseweg. In 1864 werd de Holleweg begrint te beginnen bij de Brink. Men gebruikte als onderlaag het puin, dat men van de kerk van Eembrugge juist had opgegraven, midden in het weiland. (Die kerk was in 1702 bij de watervloed verwoest en niet meer herbouwd. In 1863 stiet men op de oude fundamenten en grafzerken, eigendom van Jhr. G. Faas Elias, die de gemeente toestond ze op te graven.)

Na de begrinting kreeg de straat de naam Oranjestraat, terwijl voor de huidige Oranjestraat op 7 januari 1876 de grond werd aangekocht, van G. Key en L. Lingman. Dus de Oranjestraat begon aan de Brink.

Na de dood van burgemeester Laan (1873) werd de Holle weg door de snelle uitbreiding van Baarn spoedig bebouwd (met huizen) om weldra de winkelstraat te worden. De naam Holle weg werd nu veranderd in Laanstraat naar burgemeester Laan.

Daar de Laanstraat de hoofdweg van Baarn werd en niet op de Brink begon, maar pas na de Elleboog van de Oranjestraat, gaf dit vaak aanleiding dat vreemdelingen haar van de Brink uit niet konden vinden. Daarom besloot de Raad op 31 juli 1899 de Laanstraat op de Brink te laten beginnen. De Oranjestraat was voortaan dus alleen de verbindingsweg tussen Laanstraat en Stationsweg.

BEZOEK AAN KASTEEL AMERONGEN OP 7 MEI 1977

De moeite waard te zien.

Het dorp, en het gelijknamige kasteel, Amerongen, ligt een half uur gaans met de auto van Baarn verwijderd. Zo dichtbij dat het voor niemand een bezwaar kan zijn erheen te gaan. Het kasteel, van binnen én van buiten, is dermate bezienswaardig dat een bezoek niet mag worden nagelaten.

Sober en harmonieus

Dat klokslag half drie 17 mensen zich in de hal van het kasteel Amerongen hadden verzameld viel zeker niet tegen. Luisternd naar de woorden van de Heer Taets van Amerongen, die ons zou rondleiden. Aan de buitenzijde is het kasteel sober en harmonieus, daarentegen is de inrichting bepaald luisterrijk te noemen. Twee uur ongeveer brachten we in het kasteel door; veel te kort om alle voorwerpen goed te kunnen bekijken. Een rijkdom aan meubilair treft men aan in de verschillende vertrekken van het bewoonde kasteel. Prachtige kasten, stoelen en tafels, veel portretten van de eerste en latere bewoners, uitstekend bewaard gebleven gobelins (de gobelinkamer in de nog oorspronkelijk donjon), vele gebruiksvoorwerpen (merkwaardig bijv. is een koperen, geheel bewerkte gieter; ook de ruim 1 meter hoge bordenwarmer - eveneens van koper - is een prachtstuk), fraaie plafondversieringen en schilderingen, muziekinstrumenten en wapens.

En niet te vergeten een oogstrelende collectie nude, vaak in leer gebonden, boeken en folianten. Een bibliofiel zou hier de vakantie kunnen doorbrengen!

Bijzonder ook aan het meubilair is dat niets werd bijgekocht: alle stukken behoorden aan de bewonende familie.

Het kasteel is zoals gezegd tamelijk sober. Geen onnodige versiering, in feite géén enkele verfraaiing is aangebracht. Doch het gebouw is ingetogen en indrukwekkend door de harmonie waarmee het werd neergezet. Dat het kasteel Amerongen is bewoond is ongetwijfeld een gelukkige omstandigheid; het kasteel, de bijgebouwen en de tuinen, zien er goed onderhouden uit.

Nogmaals historie in het kort

Kasteel Amerongen, eigendom van Godard van Reede, werd in februari 1673 in brand gestoken en nagenoeg volledig verwoest. Brandstichter: Koning Lodewijk XIV. De herbouw geschiedde in de jaren 1674 - 1680. Architecten (vermoedelijk): Maurits Post (zoon van Pieter Post) en/of Vennekool. In de geschiedschrijving (literatuur "Kastelen langs de Wetering" door Heimerick Tromp) valt te lezen dat de herbouw in ieder geval gebeurde door leerlingen uit de school van Jacob van Campen of Pieter Post.

In de herbouw werd de nog bewaard gebleven linkerachter toren opgenomen (de donjon met de gobelinkamer).

Rondgang

Vanaf de ontvangsthal, via de eetkamer, naar de achtergang. Grenzend aan deze hal ligt de muziekkamer met een prachtig uitzicht op het park rondom het kasteel. Ook vanuit de ramen van de vertrekken op de eerste verdieping heeft men steeds, òf op het voorplein, òf op de achterzijde, een mooi overzicht.

Wij zagen op de eerste verdieping een slaapkamer, vervolgens de gobelinkamer (waarvan doorgaans de luiken gesloten zijn.) Bezichtigd werd de bibliotheek met de al genoemde unieke verzameling boeken. Welke bijzondere dingen nog meer?

De achtergang met twee kostelijke draagstoelen o.a. Van daaruit leidt een trap omlaag naar de vertrekken in het sousterrain. Zoals de bedienden vortrekken (vroeger - nu bewoond) en de mangelkamer. Niet te bezoeken zijn de tweede verdieping, deze is bewoond, en om dezelfde reden de koetsgebouwen tegenover het kasteel. Evenmin zagen we de zolderétage van het kasteel Amerongen. Wij vonden dat geen bezwaar: er bleef genoeg bezienswaardig over!

Adees eigenaar (voor informaties) Stichting Utrechtse Kastelen
Maliesingel 5, Utrecht.
Mevr. Mr. B. Kortenhoff-Neppérus,
tel. 030 -319 398.

of bel Mevrouw Astro (tel 12435).

G.Brouwer

NIEUWS UIT DE OUDHEIDKAMER

DRIEDUBBEL D

Dolblij, dankbaar en doodmoe zijn dacht ik de woorden om onze gevoelens op die zondagavond 1 mei te vertolken. Dolblij, dat alles goed verlopen was, dankbaar voor het enorme aantal bezoekers (meer dan 2.000 geregistreerd in ons boek, waarin overigens beslist niet iedereen getekend heeft) en --- we waren allemaal doodmoe, maar dat merkten we pas goed toen we ons thuis in een gemakkelijke stoel lieten zakken.

Wat is er gewerkt en wat fijn is het te ervaren hoeveel je als groep kunt bereiken. We zijn het heus niet altijd en in alles met elkaar eens, gelukkig maar zou ik willen zeggen. Onze groep van zo heel verschillend gearde mensen en van zo uiteenlopende leeftijden (13 tot 70 jaar als ik het wel heb) weet echter als team te werken en dat is iets, waar we wel een beetje trots op mogen zijn. Laten we het zo houden.

Het begon allemaal al maanden geleden. Op de vrijdagavonden dat Jan van de Pol en Thijmen de Ruig zich concentreerden op de sportfoto's, waren anderen al aan het zoeken en sorteren in de mappen en boeken over paleis Soestdijk.

Langzamerhand begonnen de plannen vastere vorm te krijgen en konden we een klein beetje overzien hoeveel borden en vitrines wa zouden kunnen vullen.

In de maand april werd het echt menens, vooral in de paasvakantie. Jan van de Pol verscheen in stofjas en met emmertjes verf. Edward Arnold druk aan het mengen en Kan Konst en Martin van de Boogaard popelden om met zo'n verfröller aan de slag te gaan.

De borden droogden vlug en 's avonds waren we met tenminste twee, maar vaak ook met vier of vijf mensen, bezig één of twee borden in te delen. Edward Arnold was daar veelal bij en vaak ook Fred Kramer en Jan Blok.

En u kunt het geloven of niet, maat zo gezellig roezemoezig als het 's morgens was, zo rustig ging het 's avonds toe, ingespannen bezig als we waren in een overigens ontspannen sfeer. Soms Fred Kramer neuriënd of zachtjes zingend aan het passen en meten, Edward rafelige knipsels reparerend, onderling overleg hoe we b.v. het op alle vouwen doorgesleten papier met in gouden inkt geschreven gedichtje - lm 1818 voorgedragen door de dochter van Burgemeester Pen bij de blijde incomste van de Prins van Oranje en Prinses Anna Paulowna - konden tentoonstellen. Dat werd (idee van Jan Blok) een precies passend plastic hoesje zoals tegenwoordig om de rapportenboekjes van de Waldheim Mavo in gebruik. Daarin blijft het nu bewaard bij de zilveren tabaksdoos in de gemeentekluis. Dank Waldheim-mavo!

Gelachen hebben we natuurlijk ook. Als je zo'n groot bord voor je op tafel hebt liggen, is het moeilijk om het geheel te overzien. Om toch enige afstand te nemen stonden Fred Kramer en ondergetekende op een gegeven moment boven op stoelen met kritische blik naar beneden te kijken, wat natuurlijk prompt op Jo's lachspieren werkte. Jo van den Brink, ja, die er altijd was en wie nooit iets te veel was. Altijd als je er net aan toe was, was er koffie of thee (net als in de reclamespot op de t.v.) Jo was het ook, die voorstelde naar buiten geen namen te noemen en steeds als groep op te treden. Per slot van rekening kan de een meer tijd aan een bepaald project besteden dan de ander, maar kan het enthousiastmeeven groot zijn. Samen hebben we het gemaakt en ieder op zijn tijd op zijn of haar eigen manier heeft daaraan bijgedragen, zonder uitzondering. Het ene werk is vaak niet te vergelijken met een ander, maar evenzo nodig en nuttig. Denk maar eens aan het enorme karwei, dat Pieter Jacobs, onze thuiswerker, verzet heeft door al onze teksten in zijn fraaie schrift uit te voeren, te calligraveren mag ik wel zeggen. Het zag er fantastisch uit.

Zo ook de affische, waarmee Thijmen de Ruig en Pieter Jacobs naar de firma Klaarwater togen toen bleek, dat Pieter in zijn enthousiastme het A3 formaat overschreden had. En niet te vergeten de uitnodigingen, waarvan het afdrukken door de Heer van Westerlaak en later Gerard Brouwer (op dikker en niet doorschijnend papier) verzorgd werd.

Als je 's morgens teksten bij Pieter bracht kon je ze vaak 's avonds al weer halen, zodat dan de gummern en rechtknippers (moellijk hoor) zonder dralen aan de slag gingen.

Was er iets op fotografisch gebied te doen, onze heer v.d. Zee oftewel Frits Dia stond klaar om van oude foto's of documenten een afdruk of vergroting te maken. En hoe! Hij verzorgde overigens ook het voorblad van "Baerne".

Vervoersproblemen werden vanzelfsprekend door Thijmen de Ruig opgelost. Of het nu een vrachtwagen gold of een aanhanger of zijn eigen mercedes, hij stond klaar met natuurlijk Jan van de Pol, Kees v.d. Steeg en Frits Dia.

Ook de verlichting was in een wip voor de bakker dank zij Thijmen, die bovendien nog voor een geluidsinstallatie op de Brink zorgde, waaraan niemand gedacht had, noch bij ons, noch bij de Gemeente of de Oranjeverenigingen.

Een succes was ook de grote legpuzzel, door Kees van de Steeg op een grote plaat bevestigd. Kees, die overigens voor vele problemen een oplossing weet zoals a.o. de vitrines pasmaken op de tafels, zodat ze niet verschuiven konden als het eens dringen zou worden (en dat werd het!). Zijn broer Evert was ook al niet te stuiten, een snipperdag op de 29e en geloof me, om half negen 's morgens was hij present en om drie uur 's middags was hij nog niet naar huis geweest, Honger voelde hij niet, tijd om koffie te drinken was er die ochtend niet geweest, pas om kwart over 12 hadden we tussen een paar schoolklassen door een slokje kunnen nemen. 's Avonds was Evert weer actief met een diavertoning voor Amerikaanse jongelui, die iets meer van de historie rond paleis Soestdijk moesten weten. Dit gebeurde op verzoek van de Rotary club bij monde van Ds. van Waasbergen. Ook Noor Blok was daarbij present (die kan ook alles tegelijk, tussen een kind naar school brengen en boodschappen doen kwam zij gauw even vitrineruiten schoonmaken of wat er dan ook te doen viel), ondanks het feit, dat haar huis vol verjaarsvisitie zat voor Jan (proficiat hoor!). De volgende dag was ook Jan Blok weer present, en samen met Leo heeft hij de hele dag het filmpje gedraaid. Dat filmpje dankten we overigens aan de beide Oranjeverenigingen; operator was de Heer Laurens van de C.O.V., die evenwel op Koninginnedag elders moest zijn.

Wet u wie ook alles tegelijk kan? Onze secretaresse Nel Kuyt, die dagen tevoren cakes en cakes en cakes gebakken heeft voor de openingsavond (en bij de koffie de dagen erna), brieven schreef naar scholen en het gehele schema van schoolbezoeken regelde. Ze kreeg meer aanvragen dan ze plaatsen kon, want per slot van rekening was er maar één schooldag tentoonstelling en alles moest dus tussen 9 uur en 15 uur geplaatst worden op vrijdag de 29e. Wat dat betreft zaten we vorig jaar iets gunstiger bij onze tentoonstelling in de Pauluskerk, toen we de scholen op twee ochtenden hadden buiten de tentoonstellingsuren.

Als we met vorig jaar vergelijken, dan bleef de gemiddeldebezoeker dacht ik iets langer. Hadden we toen 7 borden en 6 vitrines, nu 10 borden en dezelfde 6 vitrines plus de grote dubbele vitrine uit de Speeldoos en onze eigen grote verlichte vitrine. Bovendien was er een aantal vrij geplaatste voorwerpen (kinderwagen, kruiwagens en enkele beelden). Niet aan de voorbereidingen kon Jaap Kruidenier dit jaar deelnemen, maar ook hij ontbrak niet op het rooster van toezicht, evenals Bart Braat die kersvers van een grafheuvel-onderzoek naar de tentoonstelling kwam. Dank zijn we uiteraard ook verschuldigd aan velen buiten onze Kring, die dit succes hebben helpen mogelijk maken. In de eerste plaats natuurlijk H.M. de Koningin, die ons zulke karakteristieke voorwerpen in bruikleen gaf. En natuurlijk ook de Heer van Dijk van 't Velde, Intendant van paleis Soestdijk, het Koninklijk Huis Archief, de Heer van Laar, die ons zulke prachtige planten liet bezorgen, waardoor alles zo'n feestelijk aanzien kreeg, de Heer van Ginkel van paleis Soestdijk, de beide Oranjeverenigingen, die zich spontaan bereid verklaarden tot een bedrag van f. 500.-- garant te staan op een moment, dat we nog niet wisten hoe we het financieel zouden moeten rooien. En natuurlijk Mej. Drs. Annelies Jordens, onze provinciale museumconsulente, en de Heer Fockinga, secr. Culturele Raad, die ons advies gaven i.v.m. het aanvragen van subsidie.

Erg blij waren we ook, dat Burgemeester Miedema zo vriendelijk was onze tentoonstelling te openen, dat de Heren v.d. Vliet en van Westerlaak op elk verzoek spontaan reageerden, en dat ook de N.H. Kerk de koninklijke bijbel en het doopboek uit de vorige eeuw spontaan ter beschikking stelde. Haast vanzelfsprekend was het wederom de firma Radstok - ditmaal junior - die onze spullen taxeerde i.v.m. de verzekering.

Dank ook aan het Spoorwegmuseum en de afd. Archiefbeheer van N.S., die ons (via ons lid De Heer Kraf) verslagen van directievergaderingen uit de vorige eeuw betreffende aanleg van de spoorlijn en bouw van het station Baarn, evenaals kadastrale kaarten uit 1871, ter beschikking stelde. Last but not least dank aan de heren van de politie die de kostbare voorwerpen uit het Koninklijk Huis Archief elke avond haalden en 's morgens brachten. Eigenlijk dank aan allen, die drékt of indirect meehielpen door foto's en andere materialen ter beschikking te stellen, en aan allen, die de tentoonstelling bezochten. Blij waren we met hun spontane reacties!

Bep Grootendorst.

In het volgende nummer onder meer:

Een artikel over de Baarnse tapijtfabriek.

"DE VUURSTEENKOERIER"

De Papeloze Kerk

(het gereconstrueerde rijkshunebed D 49 bij Schoonoord, gemeente Sleen)

Het hunebed "De Papeloze Kerk" ontleend zijn naam aan de hagepreken. Deze werden hier in het geheim gehouden door gereformeerde geestelijken vooral tijdens de tachtigjarige oorlog.

Door de gunstige ligging van dit hunebed te midden van de uitgestrekte heidevelden werd enig onraad al spoedig opgemerkt en kon men zich gemakkelijk verspreiden. De toevoeging "Papeloze" gaf te kennen, dat er geen paap d.w.z. priester aan te pas kwam.

Voor 1861 is dit hunebed regelmatig als steengroeve gebruikt en pas in 1861 werden de restanten door van Giffen gefotografeerd en opgemeten, zonder dat daarbij van een systematisch onderzoek sprake kon zijn.

In 1958 werd onder leiding van van Giffen een begin gemaakt met de reconstructie van dit ganggraftype voor tweederde in zijn oorspronkelijke en voor éénderde in zijn onvoltooide staat.

De bedoeling van van Giffen was dan ook geen restauratie, maar een reconstructie met didaktische doeleinden als hoofdmotief. Het hunebed is Oost-west georiënteerd. De lengteas van de kelder is vermoedelijk naar de opkomende zon gericht.

De toegang bevindt zich zoals gewoonlijk aan de zuidzijde. De Papeloze kerk zal gebouwd zijn ca. 2300 voor onze jaartelling, zoals stuifmeel analytisch onderzoek heeft aangetoond en behoort tot het langgraftype.

In zijn huidige vorm bestaat het uit een kelder, een dekheuvel en een steenkraan. Van de dekheuvel is óónderde geheel weggelaten. Dit geschiedde met de dubbele bedoeling: de tegenwoordige toestand van de meeste hunebedden te verduidelijken en tegelijk enig daglicht in de grafspelonk te laten binnen vallen.

De kelder is een rechthoekige ruimte, begrensd door 14 draagstenen, te weten 2 afsluitstenen en 6 paar zijstenen afgedekt met 6 daarmee corresponderende dekstenen. Zij is toegankelijk door een poort met 2 paar poortzijstenen doch slechts 1 poortdeksteen. Op de overgang van poort naar kelder ligt een drempelsteen.

De vloer van kelder en poort is geplaveid met veldstenen waarover een egaliserend laagje granietgruis is aangebracht. Daarop werden de doden van familie of clangemeenschappen eertijds in liggende, hurkende of zittende houding bijgezet met grafgiften zoals trechterbekers, wapenen, werktuigen en sieraden (kralen van barnsteen, geïmporteerd uit het Oostzeegebied).

De aarden potten zijn fraai versierd met wit ingestoken motieven. Zij bevatten voedsel voor de reis naar het hiernamaals.

Enkele afgietsels van vondsten uit Borger zijn in de kelder geplaatst.

De ovale heuvel is afgezet met een niervormige kraan van 28 staande randstenen die overgaat in de poortzijwanden.

Alle stenen behoren tot het noordelijk zwerfsteengezelschap dat tijdens het Rissglaciaal uit Zweden naar hier is meegesleurd.

J. Kruidenier
Naar A.E. van Giffen.

400.000 Jaar oud geraamte gevonden:

Tijdens het onderzoek van de grot van Petralona op het schiereiland Chalkidiki in het zuiden van Griekenland, is het geraamte gevonden van een jongeman waarvan de ouderdom wordt geschat op 400.000 jaar. Dat zou dan het oudste menselijk skelet zijn dat ooit in Europa gevonden is. Volgens de President van de Griekse antropologische vereniging, dr. Aris Poulianos, heeft de ontdekking aangetoond dat de grot, waarin ook primitieve gebruiksvoorwerpen en gekookt voedsel werden gevonden, werd bewoond door mensen die intelligent gebruik van vuur maakten.

"Wij treffen gekookt diervlees aan, wat betekend dat de mensen die in de grot huisden, vuur gebruikten, dat wil zeggen zij kookten voedsel alvorens te eten", zei Poulianos.

Men is niet van plan het skelet uit de stalagmiet te halen waarin het is geconserveerd. De grot van Petralona is in 1952 ontdekt.

Ankie Westerling.

ALLARD PIERSON MUSEUM, AMSTERDAM.

Oude Turfmarkt 127, tel. 5252553 Geopend di t/m vr 10.16.30 uur za en zo en feestdagen 13-15-16.30 uur toegang f. 1.-- pas 65 CJP en Plus gratis

Archeologisch museum van de Universiteit van Amsterdam. Sieraden, beelden, maskers, wapens, aardewerk, gebruiksvoorwerpen, munten, mummies en grafkamerschatten uit de oude beschavingen van Egypte, het Nabije Oosten, Cyprus, Griekenland, Etrurië en de Romeinse wereld.

LIJST ARCHEOLOGISCHE MONUMENTEN AANGEVULD

De lijst van beschermde archeologische monumenten is weer aangevuld. Dit keer met terreinen in Weerselo waarin zich zeven grafheuvels uit het neolithicum bevinden, met overblijfselen uit de middeleeuwse Hunenberg en resten van een middeleeuws havezathe.

Losser kwam op de lijst met een terrein waarin zich sporen bevinden van bewoning uit de ijzertijd/romeinse tijd. In Barsingerthorn geldt de bescherming voor vijf terreinen met middeleeuwse terpen en een terrein waarin zich sporen van bewoning uit neolithicum bevinden. En in Leegkerk, Kleiwerd en Dokwerd, Zuidwolde en Beijum zijn 23 verhoogde woonplaatsen in bescherming genomen. Deze dateren uit de middeleeuwen.

(Staatscourant 6 april 1977)

LITERATUUR

Amsterdams Historisch Museum.
Opgravingen in de put en
Stedelijk museum "De Lakenhal" Leiden:
Uit bagger geborgen
Bodemvondsten in en om Leiden
18 februari tot 3 april 1972

enkele oudere werken (weülicht nog antiquarisch of in bibliotheek te verkrijgen) zijn:

Tumuli-opgravingen in Gelderland
1935/1936 door dr. A.E. van Giffen, Arnhem S. Gouda Quint 1937

Oud Gebruiksaardewerk door J.G.N. Rebaud
Allert de Lange Amsterdam 1948

te krijgen bij Shell (?)
Shell jaarnaal van de Archeologie door G.H. Knap 1969
(uitgegeven voor personeelsleden)

"Hofjes in Nederland" door P. Weertheim
Uitgever H J.H. Gottmer, Haarlem f. 39.50

- E N P
- G K I T -

MUIDERSLOT

Het Muiderslot te Muiden zal met ingang van 4 april 1977 voorlopig op maandan voor het publiek gesloten zijn. (staatscourant 4-4-1977).

ONTDEKKING IN JERUSALEM VAN OUDE MUUR VAN HERODES

Israëlische Oudheidkundigen hebben een deel ontdekt van een muur die 2000 jaar geleden ten tijde van Koning Herodes het oude Jerusalem omgaf. Het gaat om een stuk van 150 meter van een 15 meter dikke muur die de stad destijds moest beschermen tegen aanvallers. Deze oude muur is driemaal zo dik als de tegenwoordige stadsmuur die de Turken 400 jaar geleden optrokken. De zogenaamde muur van Herodes stamt uit dezelfde tijd als de tweede Joodse tempel waarvan alleen de Westelijke Klaagmuur, de heiligste plaats van de Joden, over is,

De opgravingen staan o.l.v. Magen Broshi.
(Cobouw-dagblad voor de bouwwereld 4-4-1977).

FLORIS V, EERSTE BOUWER AAN EUROPESE RUIMTE IN BEELD

Muiderberg, - De moord op Floris V door de edelen, op 27 juni 1296 bij de Muider Berg, heeft eeuwenlang tot de verbeelding gesproken van jong en oud. Men herinnert zich meestal nog jaren na de lagere school-tijd de bekende schoolplaat van Isings, tonend het moment waarop de vreedzame valkenjacht van Der Keerlen God werd verstoord met zijn gevangenneming. Dergelijke schilderijen en vooral tekeningen, etsen en gravures zijn er alle eeuwen door gemaakt. En op de gebruikelijke wijze lieten de kunstenaars aan hun fantasieën de vrije loop. Men wist immers ook niet, hoe de graaf eruit zag; costuumkledij- de vrijetijdskleding van de middeleeuwen -; het ooggetuigenverslag van Floris levensbeschrijver, Melis Stoke, lag nog als handschrift ergens te sluimeren in een archief...

Op de tentoonstelling "Floris V Eerste bouwer aan Europese Ruimte" (11 t/m 31 juli te Muiderberg) zal men een volledig overzicht krijgen van de fantasieën der eeuwenoude artisten. De beroemde collectie historiereprenten "Atlas van Stolk" uit Rotterdam zal al haar afbeeldingen uit de 16e, 17e, 18e en 19de eeuw in speciale passepartouts beschikbaar stellen voor deze expositie. Niet alleen geïnteresseerden in de historische feiten, maar ook kunst-historici zullen bij deze eenmalige opstelling van afbeeldingen over één feit hun hart kunnen ophalen.

TUSSEN VECHT EN EEM

De Stichting tussen Vecht en Eem, Centrale Organisatie van Vrienden van de Historie van het Gooi en Omstreken, is een zeven jaar geleden opgericht genootschap dat zich tot doel stelt de belangstelling voor en de kennis over het Gooi en omgeving, in historisch perspectief in de ruimste zin van het woord, te bevorderen.

Met TVE is een aantal locale en regionale historische kringen verbonden. Tot haar gebied en omgeving tekent TVE o.a. Ankeveen, Baarn, Blaricum, Bussum, Eemnes, 's-Gravenland, Hilversum, Huizen, Kortenhoeft, Laren, Loosdrecht, Muiden, Muiderberg, Naarden, Nederhorst den Berg en Weesp.

TVE is verbonden met de zusterorganisatie "Historische Vereniging Holland" Een lid van TVE is dus tegelijkertijd tevens lid van "Holland"

TVE wil het trefpunt zijn van alle historisch geïnteresseerden in het Gooi e.o.

TVE biedt haar leden:

- driemaandelijks historisch tijdschrift TVE
- regelmatig verschijnende TVE-mededelingen"
- tweemaandelijks tijdschrift "Holland"
- jaarlijks deel uit serie : Hollandse Studiën
- maandelijkse informele bijeenkomst in De Turfloods te Naarden; iedere tiende van de maand vanaf 20 uur; zgn. 10e kout
- excursies
- jaarlijkse open dag
- werkgroepen archiecen, literatuur, monumenten, archeologie, prenten etc.
- steun bij het organiseren van evenementen, tentoonstellingen, studie en onderzoek.

Wie zich als lid opgeeft ontvangt zolang de voorraad strekt alle in 1977 verschenen TVE publicaties.

Het lidmaatschap (juister donateurschap, want TVE is een stichting) bedraagt (incl. "Holland") f. 30.-- per jaat.

Voor hen die persé "Holland" er niet bij willen, bedraagt dit f. 20.-- per jaar (vrijwel iedereen heeft overigens "Holland" erbij).

WORDT LID/DONATEUR VAN T.V.E.

.....

Ik geef mij hierbij op als "lid" van Tussen Vecht en Eem voor 1977

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Reeds lid locale/regionale historische kring: ja/nee

Mijn jaarbijdrage ad f. 30.-- (ev. f. 20.--) stort ik op rek. nr. 47 62 75 199 bij Amro Bank Hilversum (giro van de bank 32750) t.n.v. TVE

Opsturen aan: M.J.M. Heyne, secretaris, Oud Bussummerweg 7, Bussum (Tel 02158 - 17000).

Wist u dat: De tentoonstelling 40 jaar Koninklijk Gezin in Baarn meer dan 2000 bezoekers had
Erop de openingsavond erg weinig leden waren
De kelder geschilderd wordt (vrijwilligers voor)
Onze Nel zo goed cake kan bakken
We de laatste dagen voor de tentoonstelling meer geveegd, gepoetst en ruiten (v.d. Vitruines) gelapt hebben dan thuis.
Fred de kriebels krijgt als er iets scheef hangt
De tentoonstelling 8 nieuwe leden opleverde
We van veel niet leden hulp en materiaal kregen
Bode Kooiman bij zijn nieuwe huis een mooie tuin heeft en wij nu door het hek in de Laanstraat naar de kelder moeten gaan.

Jo.

LEDENLIJST

Bedankt als lid: Ronald Gleijn, Choristenpad 80, Soest.

Nieuwe Leden: De Heer G.J. Schmidt, Dalweg 16, Baarn
Mej. M. Sietses, Burg. Penstraat 22, Baarn
Mej. G. Bodegom, Burg. Penstraat 22, Baarn
Mevr. M.W. Faber, Anemoonstraat 23, Baarn
De Heer W.L. Zalsman, Regentesselaan 8, Baarn
E. van Houten, van Heemstralaan 30, Baarn
Mevr. M.A. Fieret-Backer, Kempphaanstraat 26, Baarn
Mevrouw. W. Wijnja, Laanstraat 32, Baarn
E. Kramer, Sweelincklaan 1, Baarn.

Het is ons nog niet bekend of het mevrouw of de heer E. van Houten is. Gaarne een berichtje.

Enkele verbeteringen:

het juiste adres van Mevrouw Radstok is van Ostadelaan 8, Baarn
het juiste adres van de Heer J. Kruidenier is Smutslaan 2, Baarn.

AGENDA

18 juni a.s. : Excursie naar de Zaanse Schans
(zaterdag)

De excursie duurt de gehele dag, en gebeurt onder leiding van de Heer Van Schelven uit Gouda.
Vertrek per trein uit Baarn om 9.41 uur. Dat wil zeggen s.v.p. verzamelen op het plein vóór het station om 9.25 uur uiterlijk.

De reis gaat naar Koog-Zaandijk. U dient zelf een treinkaartje te kopen. Wij reizen in groepsverband en stappen in Amsterdam CS over. Aankomst in Koog-Zaandijk om 10.58 uur. Terugkomst in de loop van de middag (dat zal niet zo vroeg zijn).

Voor zover u zich nog niet hebt opgegeven, kan dit tot 9 juni a.s. gebeuren bij de secretaris: de Heer J. Verrips, Anth. van Dijcklaan 39, Baarn. (tel. 02154-17833).

Behalve de molen(s) die hopelijk draaien, zullen we de kans krijgen de historische bakkerij van Wessanen te bezichtigen. Het belooft een interessante dag te worden.

MOLENS AAN DE ZAANSCHEN SCHANS

... alleen al in de Zaanstreek werkten, wij mogen wel zeggen dag en nacht, 700 windmolens; zij waren de industrieën van die dagen en zij zijn de voorlopers geweest van de daaruit ontstane grote levensmiddelen bedrijven, papierfabrieken en houtzagerijen die er thans nog bestaan.

(overgenomen uit "Molens" door Ir. F. Stokhuyzen).

Dit is de laatste activiteit van onze Kring vóór de vakantie, in de maanden juli en augustus worden geen evenementen georganiseerd.

In de juni-uitgave van "Baerne" zullen wij het programma voor de maanden september tot en met december publiceren.

"Baerne" zal medio augustus a.s. als gecombineerd juli/augustus nummer verschijnen.

AGENDA Archeologische werkgroep

11 juni a.s.:(zaterdag),graven achter Hotel "Groot-Kievitsdal".

Verzamelen op parkeerterrein rechts naast hotel om 9.30 uur.

In het vervolg wordt éénmaal in de veertien dagen gegraven, steeds op zaterdag.

16 juni a.s.:ledenvergadering,om 20.00 uur,bij Noortje Bijvanck.

INHOUDSOPGAVE

blz. 1	Adressen redactie
	Dagelijks bestuur
	Van de Redactie
blz. 1/2	
blz. 2/3/4	Lid zijn van een werkgroep binnen de Historische Kring
blz. 4/5	Uit "Baarnsch Woordenboek"
blz. 5/6/7	Bezoek aan Kasteel Amerongen
blz. 7/8/9/10	Nieuws uit de Oudheidkamer
blz. 10/11	De Vuursteenkoerier
blz. 11	400.000 jaar oud geraamte gevonden
blz. 12	Allard Pierson Museum
	Literatuur
blz. 13	Geknipt
	Floris V
blz. 13/14	Tussen Vecht en Eem
blz. 15	Wist u dat?
	Ledenlijst
blz. 16	Agenda
blz. 17	Inhoudsopgave.

- Wetenschappelijke analyse
- Deskundig advies, behandeling en verzorging
- verfijnde haarwerken, van zeer eenvoudig tot buitengewoon exclusief
- 'vriendelijke' tarieven.

WETENSCHAPPELIJK HAARINSTITUUT

Herman J. Eelberts

LAANSTRAAT 20 BAARN TELEFOON 02154/3173

**Met Sambal,
Ketjap,
sauzen, kruiden,
tafelzuren
van Conimex,**

**de oosterse
keuken thuis!**

Conimex®

Alex H. Grootendorst. v. Beethoven. 5

wim hogeveen herenkleding

laanstraat75

baarn

tel. 14036.